

ΘΕΜΑ 162

Έστω μια συνάρτηση f παραγωγίσιμη στο $[0,1]$ τέτοια ώστε $f'(x) \leq 1$, για κάθε $x \in [0,1]$ και $\int_0^1 f(x) dx = 0$. Να δείξετε ότι:

α. $\int_0^1 f\left(\frac{x}{2}\right) dx = 0$

β. $f(x) - f\left(\frac{x}{2}\right) \leq \frac{x}{2}$

γ. $\int_0^1 f(x) dx \leq \frac{1}{4}$

(Μαθηματικός διαγωνισμός, Ρουμανία 1997)

α) $\int_0^{1/2} f(x) dx = 0 \Leftrightarrow \int_0^1 f\left(\frac{t}{2}\right) \cdot \frac{dt}{2} = 0 \Leftrightarrow \frac{1}{2} \int_0^1 f\left(\frac{t}{2}\right) dt = 0 \Leftrightarrow \int_0^1 f\left(\frac{x}{2}\right) dx = 0.$

Θέτουμε $x = \frac{t}{2} \Leftrightarrow t = 2x$: Για $x=0 \Rightarrow dt = 2dx \Rightarrow dx = \frac{dt}{2}$
Για $x=1/2 \Rightarrow t = 2 \cdot \frac{1}{2} = 1$

f συνεχής $[0,1]$
ως παραγωγίσιμη

β) $0 \leq x \leq 1$.
 f συνεχής $\left[\frac{x}{2}, x\right]$
 f παραγωγίσιμη $\left(\frac{x}{2}, x\right)$ $\left\{ \begin{array}{l} \text{ΘΜΤ} \Rightarrow f'(\xi) = \frac{f(x) - f(\frac{x}{2})}{x - \frac{x}{2}} = \frac{f(x) - f(\frac{x}{2})}{\frac{x}{2}} \quad (1) \\ \text{ή } f'(\xi) = \frac{f(x) - f(\frac{x}{2})}{\frac{x}{2}} \end{array} \right.$

$\frac{f(x) - f(\frac{x}{2})}{\frac{x}{2}} \leq \frac{x}{2} \Leftrightarrow \frac{f(x) - f(\frac{x}{2})}{x - \frac{x}{2}} \leq 1 \Leftrightarrow f'(\xi) \leq 1$

ισχύει από για κάθε $x \in [0,1]$ έχουμε $f'(x) \leq 1$.

γ) Από για κάθε $x \in [0,1]$ ισχύει

$f(x) - f\left(\frac{x}{2}\right) \leq \frac{x}{2} \Rightarrow \int_0^1 f(x) - f\left(\frac{x}{2}\right) dx \leq \int_0^1 \frac{x}{2} dx$

$\Rightarrow \int_0^1 f(x) dx - \int_0^1 f\left(\frac{x}{2}\right) dx \leq \frac{1}{4} \stackrel{a)}{\Rightarrow} \int_0^1 f(x) dx \leq \frac{1}{4}.$

ΘΕΜΑ 183

Έστω $f(x) = e^{x-1}$ και $(f \circ g)(x) = x^2 + 1$, για κάθε $x \in \mathbb{R}$.

α. Να δείξετε ότι: $g(x) = 1 + \ln(x^2 + 1)$.

β. Να δείξετε ότι η ευθεία $(\varepsilon) : y = x$ εφάπτεται της C_f και να βρείτε την εξίσωση της εφαπτομένης της C_g που είναι παράλληλη στην (ε) .

γ. Να δείξετε ότι η εξίσωση: $(f \circ g)(x) = g(x)$ έχει μία ακριβώς λύση στο $\mathbb{R}$.

δ. Να υπολογίσετε το ολοκλήρωμα: $I = \int_0^1 \frac{x(g(x)-1)}{(f \circ g)(x)} dx$

α) $f(g(x)) = x^2 + 1, x \in \mathbb{R} \quad (1)$

$$f(x) = e^{x-1} \xrightarrow{x=g(x)} f(g(x)) = e^{g(x)-1} \xrightarrow{(1)} x^2 + 1 = e^{g(x)-1}$$

$$\Leftrightarrow \ln(x^2 + 1) = g(x) - 1 \Leftrightarrow g(x) = \ln(x^2 + 1) + 1.$$

β) Απαιτούμε: $f(x) = y \Leftrightarrow e^{x-1} = x \Leftrightarrow e^{x-1} - x = 0$. Προφανής λύση $x = 1$

Θεωρούμε $h(x) = e^{x-1} - x \Rightarrow h'(x) = e^{x-1} - 1$

Λόγω ακροτύτων $h(x) = 0 \Leftrightarrow x = 1$ (μοναδική).

• $f'(1) = e^{1-1} = 1 = \lambda \varepsilon$. Άρα $y = x$ εφαπτάται της C_f σε $x_0 = 1$.

$$g'(x_0) = 1 \Leftrightarrow \frac{2x_0}{x_0^2 + 1} = 1 \Leftrightarrow x_0^2 - 2x_0 + 1 = 0 \Leftrightarrow (x_0 - 1)^2 = 0 \Leftrightarrow x_0 = 1$$

$$g(1) = 1 + \ln 2$$

Άρα $y - g(1) = g'(1)(x - 1) \Leftrightarrow y = x + \ln 2$.

$$(δ). \quad f(g(x)) = g(x) \Leftrightarrow x^2 + 1 = 1 + \ln(x^2 + 1)$$

$$\Leftrightarrow \ln(x^2 + 1) = x^2$$

$$\Leftrightarrow \ln(x^2 + 1) - x^2 = 0.$$

Η ισότητα ισχύει για $x=0$.

Θεωρούμε $k(x) = \ln(x^2 + 1) - x^2$

$$k'(x) = \frac{2x}{x^2 + 1} - 2x = \frac{-2x^3}{x^2 + 1}$$

	0	
$k'(x)$	+	-
$k(x)$	↗	↘
	$k(0) = 0$	

Άρα $k(x) \leq k(0)$

η ισότητα ισχύει

μόνο για $x=0$.

$$(ε) \quad I = \int_0^1 \frac{x \cdot (g(x) - g)}{(f \circ g)(x)} dx = \int_0^1 \frac{x \cdot (\ln(x^2 + 1) - 1)}{x^2 + 1} dx$$

Θεωρούμε

$$\ln(x^2 + 1) = u.$$

$$\frac{2x}{x^2 + 1} dx = \frac{du}{2}.$$

$$\frac{1}{2} \int_0^{\ln 2} (u)' \ln u \, du$$

$$= \frac{1}{2} [u \ln u - u]_0^{\ln 2} = \dots$$

$$\frac{1}{2} \int_0^1 \frac{2x}{x^2 + 1} \ln(x^2 + 1) \, dx$$

$$= \frac{1}{2} \int_0^1 (\ln(x^2 + 1))' \, dx.$$

$$= \frac{1}{2} [\ln(x^2 + 1)]_0^1 = \frac{1}{2} \ln 2.$$

Δίνεται η συνάρτηση $f(x) = e^{-x^2}$

B.1 Να μελετηθεί ως προς την μονοτονία.

B.2 Να μελετηθεί ως προς την κυρτότητα.

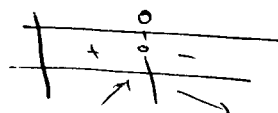
B.3 Να υπολογίσετε το ολοκλήρωμα $\int_0^1 x \cdot f(x) dx$.

B.4 Για $x \in [0, 1]$, να δείξετε ότι η f αντιστρέφεται και να βρείτε την αντιστροφή της.

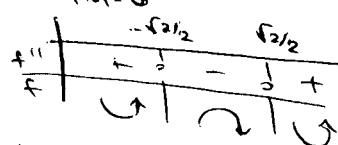
B.5 Να αποδείξετε ότι $\int_0^1 e^{-x^2} dx + \int_1^{1/e} \sqrt{\ln \frac{1}{x}} dx = \frac{1}{e}$

B.6 Να δείξετε ότι $1 - x^2 \leq e^{-x^2} \leq 1$ και $\frac{2}{3} = \int_0^1 e^{-x^2} dx \leq 1$.

B.1 f συνεχής $\mathbb{R}$ $f'(x) = -2x \cdot e^{-x^2}$

B.2 $f''(x) = -2e^{-x^2} + 4x^2 \cdot e^{-x^2} = 2e^{-x^2}(2x^2 - 1)$

B.3 $\int_0^1 x \cdot e^{-x^2} dx = \frac{1}{2} \int_0^1 -2x e^{-x^2} dx = -\frac{1}{2} \int_0^1 (e^{-x^2})' dx$

$$= -\frac{1}{2} [e^{-x^2}]_0^1 = -\frac{1}{2} e^{-1} + \frac{1}{2} = \frac{1}{2} \left(1 - \frac{1}{e} \right) = \frac{1}{2} \left(\frac{e-1}{e} \right)$$

B.4 Για $x \in [0, 1]$

$f'(x) \leq 0$ (η ισότητα ισχύει για $x=0$ μόνο) $\rightarrow f$ γν. φθίνουσα στο $[0, 1]$
 $\Rightarrow$ "1-1" οπότε αντιστρέφεται.

$$f([0, 1]) = [f(1), f(0)] = \left[\frac{1}{e}, 1 \right]$$

Θετουμε $y = e^{-x^2} \quad y > 0 \Leftrightarrow -x^2 = \ln y \Leftrightarrow x^2 = -\ln y \Leftrightarrow x = \sqrt{-\ln y} \quad x \in [0, 1]$

$$\Leftrightarrow x = \sqrt{\ln y^{-1}} \Leftrightarrow x = \sqrt{\ln \frac{1}{y}} \quad \text{hence} \quad A_{f^{-1}} = \left[\frac{1}{e}, 1 \right]$$

$$f^{-1}(x) = \sqrt{\ln \frac{1}{x}}$$

B.5
$$\int_0^1 e^{-x^2} dx + \int_1^{\sqrt{e}} \sqrt{\ln \frac{1}{x}} dx = \int_0^1 e^{-x^2} dx + \int_1^{\sqrt{e}} f'(x) dx. \quad (1)$$

$$I = \int_1^{\sqrt{e}} f'(x) dx = \int_0^1 u \cdot f'(u) du = \left[u \cdot f(u) \right]_0^1 - \int_0^1 f(u) du.$$

Θέτουμε $u = f'(x) \Leftrightarrow x = f(u) \Rightarrow dx = f'(u) du.$

Για $x=1$ έχουμε $f(u)=1 \Leftrightarrow f(u)=f(0) \Leftrightarrow u=0$

Για $x=\sqrt{e}$ έχουμε $u = f'(\frac{1}{e}) = \sqrt{\ln e} = 1.$

$$= f(1) - \int_0^1 e^{-x^2} dx.$$

Οπότε $(1) \Leftrightarrow \int_0^1 e^{-x^2} dx + f(1) - \int_0^1 e^{-x^2} dx = e^{-1} = \frac{1}{e}.$

B.6 Έχουμε $\ln x \leq x-1$
 $\Leftrightarrow \left[e^{x^2} \geq 1-x^2 \right]$

Αφού f φθινούσα έχουμε $0 \leq x \leq 1$
 $\Rightarrow f(0) \geq f(x) \geq f(1)$
 $\left[1 \geq e^{-x^2} \geq e^{-1} \right]$

Για $1-x^2 \leq e^{-x^2} \leq 1, \quad x \in [0,1]$

$$\Rightarrow \int_0^1 1-x^2 dx \leq \int_0^1 e^{-x^2} dx \leq \int_0^1 1 dx$$

$$\Rightarrow \frac{2}{3} \leq \int_0^1 e^{-x^2} dx \leq 1.$$

Δίνονται η συνάρτηση $f(x) = \ln(x^2)$ και η συνάρτηση $g(x) = 2 \ln x$

- i) Να εξετάσετε σε ποιο ευρύτερο δυνατώ υποσύνολο του $\mathbb{R}$ ισχύει $f(x) = g(x)$
- ii) Να βρείτε τα σημεία της C_f στα οποία η εφαπτομένη διέρχεται από το $(0,0)$ και να γράψετε τις εφαπτομένες
- iii) Να μελετήσετε την f ως προς τη μονotonία, τα ακρότατα και να βρείτε το σύνολο τιμών της στο πεδίο ορισμού της f .
- iv) Να βρείτε τις ασύμπτωτες και να σχεδιάσετε την C_f .
- v) Να βρεθεί το εμβαδόν μεταξύ της C_f και $y = \frac{2}{e}x$ και $y' / 4$.

ΛΥΣΗ

$$i) f(x) = \ln x^2 = \ln |x|^2 \quad g(x) = 2 \ln x$$

$$x^2 > 0 \Rightarrow x \in (-\infty, 0) \cup (0, +\infty) \quad x \in (0, +\infty)$$

Άρα για $x > 0$ ισχύει $f(x) = \ln x^2 = 2 \ln x = g(x)$.

Τελικά $f(x) = g(x)$ για $\underline{x > 0}$.

(iii). Έστω $A(x_0, f(x_0))$ το σημείο επαφής. Η εξίσωση της εφαπτομένης:

$$y - f(x_0) = f'(x_0)(x - x_0)$$

$$\Leftrightarrow y - \ln |x_0|^2 = \frac{2}{x_0}(x - x_0) \quad , \quad f'(x) = (2 \ln |x|)' = \frac{2}{|x|} = \frac{2}{x}$$

$$\text{όπου } \Leftrightarrow 0 - \ln |x_0|^2 = \frac{2}{x_0}(0 - x_0)$$

$$\Leftrightarrow -2 \ln |x_0| = -2 \Leftrightarrow \ln |x_0| = 1 \Leftrightarrow \ln |x_0| = \ln e$$

$$\Leftrightarrow |x_0| = e \Leftrightarrow x_0 = e \quad \vee \quad x_0 = -e$$

$$\text{Εφ}_1: y - 2 = \frac{2}{e}(x - e) \Rightarrow y = \frac{2}{e}x \quad \vee \quad \text{Εφ}_2: y = -\frac{2}{e}x$$

iii) $f(x) = \ln x^2$ συνεχής στο $\mathbb{R}^*$

$$\Rightarrow f'(x) = \frac{2}{x}$$

x	$-\infty$	0	$+\infty$
f'	-		+
f	$\nearrow$		$\nearrow$

Η f δεν παρουσιάζει ακρότατα

$$A_1: (-\infty, 0) \xrightarrow[\text{f}]{\text{f συνεχής}} f(A_1) = \left(\lim_{x \rightarrow 0^-} f(x), \lim_{x \rightarrow -\infty} f(x) \right) = (-\infty, +\infty)$$

$$\lim_{x \rightarrow -\infty} \ln x^2 \xrightarrow[u = \ln x^2]{x^2 = u} \lim_{u \rightarrow +\infty} \ln u = +\infty \quad \text{και} \quad \lim_{x \rightarrow 0^-} \ln x^2 \xrightarrow[u = \ln x^2]{x^2 = u} \lim_{u \rightarrow 0} \ln u = -\infty$$

Ομοίως $f(A_2) = (-\infty, +\infty)$.

$$\text{Άρα } f(\mathbb{R}) = f(A_1) \cup f(A_2) = \mathbb{R}.$$

iv) Πιθανή κατασκευή άκρων: $\lim_{x \rightarrow 0^-} \ln x^2 = -\infty$ $\Rightarrow |x| = 0$.
 $\lim_{x \rightarrow 0^+} \ln x^2 = +\infty$

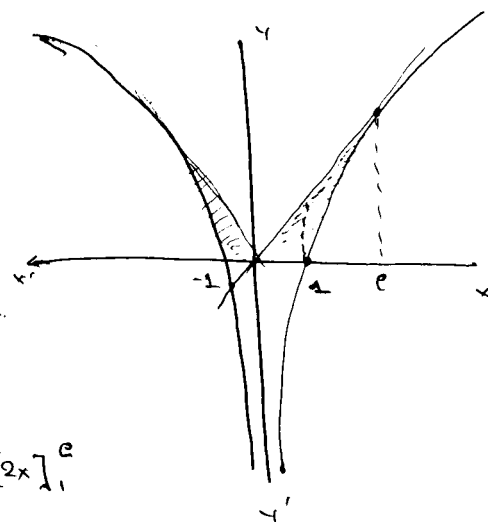
$$\text{Πράγματι } \lambda = \lim_{x \rightarrow +\infty} \frac{f(x)}{x} = \lim_{x \rightarrow +\infty} \frac{\ln x^2}{x} \stackrel{\frac{+\infty}{+\infty}}{=} \dots = 0$$

$$B = \lim_{x \rightarrow +\infty} f(x) = \dots \pm +\infty$$

Άρα δεν έχει πλάγιο
ασύμπτωτο στο $+\infty$

Ομοίως στο $-\infty$

$$f(x) = \ln |x|^2 = 2 \ln |x| = \begin{cases} 2 \ln x, & x > 0 \\ +2 \ln(-x), & x < 0. \end{cases}$$

$$\begin{aligned} \text{v) } E(\infty) &= \int_0^e |f(x) - y| dx = \int_0^1 y dx + \int_1^e y - f(x) dx \\ &= \frac{1}{e} + e - \frac{1}{e} - 2 = e - 2. \end{aligned}$$

$$\int_0^1 \frac{2}{e} x dx = \left[\frac{2x^2}{2e} \right]_0^1 = \frac{1}{e}$$

$$\begin{aligned} \int_1^e \frac{2}{e} x - \ln x^2 dx &= \int_1^e \frac{2}{e} x dx - \int_1^e (x)' \ln x^2 dx \\ &= \left[\frac{2x^2}{2e} \right]_1^e - \left[x \ln x^2 \right]_1^e + \int_1^e x \cdot \frac{2x}{x^2} dx \\ &= e - \frac{1}{e} - 2e + \frac{2}{e} - 2 = e - \frac{1}{e} - 2 \end{aligned}$$

* (vi) Να αποδείξετε ότι η γρ. παράσταση $y = f$ και η ευθεία $y = \frac{2}{e}x$ έχουν ακριβώς δύο κοινά σημεία.

Έχουμε
$$f(x) = \begin{cases} 2 \ln x, & x > 0 \\ 2 \ln(-x), & x < 0 \end{cases} \quad \text{και} \quad y = \frac{2}{e}x.$$

Για $x > 0$ ισχύει ότι $f'(x) = -\frac{2}{x^2} < 0 \Rightarrow f$ κοίλη $(0, +\infty)$.

Άρα $f(x) \leq \frac{2}{e}x$ η ισότητα ισχύει μόνο στο σημείο επαφής $x_0 = e$

Για $x < 0$: $f(x) > \frac{2}{e}x \Leftrightarrow 2 \ln(-x) > \frac{2}{e}x$

$\Leftrightarrow e \ln(-x) = x$

$\Leftrightarrow e \ln(-x) - x = 0.$

Θεωρούμε $h(x) = e \ln(-x) - x.$

η συνεχής $[-1, a]$

• $h(-1) = e \ln 1 + 1 = 1.$

• Έχουμε $\lim_{x \rightarrow 0^-} h(x) = -\infty$, οπότε υπάρχει α κοινά στο 0^- έτσι ώστε $h(a) < 0$.

Δλδ $h(a) < 0$

Άρα $h(a) \cdot h(-1) < 0 \xRightarrow{\text{ΘΒ}} \exists x_0 \text{ π.ω. } h(x_0) = 0.$

Δλδ. η h έχει τουλάχιστον μία ρίζα

Άρα τουλάχιστον ένα κοινό σημείο.

Ότως $h'(x) = \frac{e}{x} - 1 < 0$ (αφού $x < 0$).

Άρα η γρ. φθίνουσα.

Άρα ακριβώς ένα κοινό σημείο

Δίνεται η συνάρτηση $f(x) = \frac{e^{\lambda x}}{x+1}$, $x > -1$ και $\lambda > 0$.

i) Ν.Σ.Ο. η f έχει ελάχιστο.

ii) Να βρείτε για ποια τιμή του λ το προηγούμενο ελάχιστο παίρνει την τιμήση αυτή.

ΛΥΣΗ

i) $f(x) = \frac{e^{\lambda x}}{(x+1)}$ συνεχής στο $(-1, +\infty)$

$$\Rightarrow f'(x) = \frac{\lambda e^{\lambda x}(x+1) - e^{\lambda x}}{(x+1)^2} = \frac{e^{\lambda x}[\lambda x + \lambda - 1]}{(x+1)^2}$$

αφού $e^{\lambda x} > 0$ και $(x+1)^2 > 0$ έχουμε

$$\lambda x + \lambda - 1 = 0 \Leftrightarrow x = \frac{1-\lambda}{\lambda}$$

	-1	$\frac{1-\lambda}{\lambda}$	$+\infty$
f'		-	+
f		$\searrow$	$\nearrow$

$$f\left(\frac{1-\lambda}{\lambda}\right) = \lambda \cdot e^{1-\lambda}$$

(ii) Θεωρούμε την συνάρτηση

$$g(\lambda) = \lambda \cdot e^{1-\lambda} \quad \text{for } \lambda > 0 \text{ και συνεχής.}$$

$$\Rightarrow g'(\lambda) = e^{1-\lambda} - \lambda e^{1-\lambda} = e^{1-\lambda}(1-\lambda)$$

	0	1	$+\infty$
g'		+	-
g		$\nearrow$	$\searrow$

$g(1) = 1$

Άρα για $\lambda = 1$ το προηγούμενο ελάχιστο παίρνει την τιμήση αυτή.

Θεωρούμε την συνεχή συνάρτηση f με πεδίο ορισμού το $(0, +\infty)$ για την οποία ισχύει $f(x)(1-x) = x \ln x, x \in (0, +\infty)$

i) ν.δ.ο. $f(x) = \begin{cases} \frac{x \ln x}{1-x}, & x \in (0, 1) \cup (1, +\infty) \\ -1, & x = 1 \end{cases}$

και ότι $f(x) < 0$, για κάθε $x > 0$

ii) ν.δ.ο. $f'(1) = -\frac{1}{2}$

iii) ν.δ.ο. η f δεν έχει κρίσιμα σημεία

iv). Έστω $\square$ το χωρίο που περιγράφεται από την C_f , τον x -αξονα και τις ευθείες $x=2, x=3$. Να αποδείξετε ότι $\ln 4 < E(\square) < \ln 3\sqrt{3}$

v) Να λυθεί η εξίσωση $2f(x^2) = f(x^3) + f(x^4)$.

Λύση

Για $x \neq 1 \Rightarrow f(x) = \frac{x \ln x}{1-x}$

Αφού f συνεχής στο $(0, +\infty)$ τότε $f(1) = \lim_{x \rightarrow 1} \frac{x \ln x}{1-x} \stackrel{0/0}{=} \lim_{x \rightarrow 1} \frac{\ln x + 1}{-1} = -1$.

Τελικά $f(x) = \begin{cases} \frac{x \ln x}{1-x}, & x \in (0, 1) \cup (1, +\infty) \\ -1, & x = 1 \end{cases}$

Για $x \in (0,1)$ έχουμε $\ln x < 0$
και $\frac{x}{1-x} > 0$ Άρα $\frac{x}{1-x} \ln x < 0$.

Για $x > 1$ έχουμε $x \cdot \ln x > 0$
και $1-x < 0$ Άρα $\frac{x}{1-x} \cdot \ln x < 0$.

Δεν παλινω κατά τέλη
Αποδεικνύεται ότι είναι εσπευσμένη

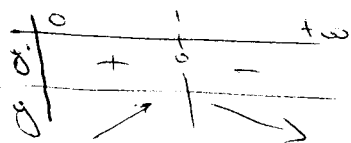
$$\begin{aligned} \text{ii). } f'(1) &= \lim_{x \rightarrow 1} \frac{\frac{x \ln x}{1-x} + 1}{x-1} = \lim_{x \rightarrow 1} \frac{x \ln x + 1 - x}{(x-1)(1-x)} \\ &= \lim_{x \rightarrow 1} \frac{x \ln x + 1 - x}{-(x-1)^2} \stackrel{0/0}{=} \lim_{x \rightarrow 1} \frac{\ln x + 1 - x}{-2(x-1)} \stackrel{0/0}{=} \lim_{x \rightarrow 1} \frac{1}{-2} = -\frac{1}{2} \end{aligned}$$

iii). Πιθανά κρίσιμα σημεία $f'(x) = 0$
Δεν υπάρχει η f' σε κάποιο σημείο

Αφού f' παραγωγίζεται σε $(0, +\infty)$ τότε μοναδικά
πιθανά κρίσιμα σημεία είναι εκεί που ταυτίζεται η παράγωγος.

$$f'(x) = \frac{(\ln x + 1)/(1-x) + x \ln x}{(1-x)^2} = \frac{\ln x + 1 - x}{(1-x)^2}$$

Θεωρούμε κατάλληλη συνάρτηση $g(x) = \ln x - x + 1 \stackrel{x > 0}{=} g'(x) = \frac{1}{x} - 1 = \frac{1-x}{x}$

$x=1$ ολ. κρίσιμα $g(1)=0$
ΑΛΣ. $g(x) \leq 0$.

Άρα $f'(x) \leq 0$ για κάθε $x \in (0,1)$ και $(1, +\infty)$.

Άρα δεν έχει κρίσιμα σημεία.

iv). Το εμβαδόν ορίζεται $E(z) = \int_2^3 |f(x)| dx$ ($=$)

και $f(x) < 0$ απ'ω.ι) ορα. $E(z) = - \int_2^3 f(x) dx.$

Η f γν. φθίνουσα για $x > 1$.

Άρα $2 < x < 3 \xrightarrow{f \downarrow} f(2) > f(x) > f(3)$

$$\Rightarrow -f(2) < -f(x) < -f(3)$$

$$\Rightarrow \ln 4 < -f(x) < \frac{2}{3} \ln 3$$

$$\Rightarrow \ln 4 < E(z) < \ln 3^{3/2} \Rightarrow \ln 4 < E(z) < \ln \sqrt{3^3} \dots \sqrt{3^2 \cdot 3} = 3\sqrt{3}$$

$$\Rightarrow \ln 4 < E(z) < \ln 3\sqrt{3}$$

v). Πραφονίς πρία $x=0$. και $x=1$.

$$\text{Για } x > 1 \Rightarrow x^2 < x^3 \xrightarrow{f \downarrow} f(x^2) > f(x^3) \quad \textcircled{+} \quad 2f(x^2) > f(x^2) + f(x^3)$$

$$x^2 < x^4 \Rightarrow f(x^2) > f(x^4)$$

$$\text{Για } 0 < x < 1 \Rightarrow x^2 > x^3 \Rightarrow f(x^2) < f(x^3) \quad \textcircled{+} \quad 2f(x^2) < f(x^2) + f(x^3)$$

$$x^2 > x^4 \Rightarrow f(x^2) < f(x^4)$$

Έστω μια παραφορτισμένη συνάρτηση $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}$ για την οποία ισχύουν: $\lim_{t \rightarrow \infty} (\sqrt{e^{2t} + (x+1)e^{x+t} + 1} - e^t) = \frac{f(x)}{2(x+1)}, x \neq -1$ και $f(-1) = \frac{2}{e}$

α) Να αποδείξετε ότι $f(x) = (x^2 + 1)e^x, x \in \mathbb{R}$

β) Ν.Σ.Ο. η f γν. αύξουσα στο $\mathbb{R}$ ή αντιστοίχως $(0, \infty)$

γ). Να εξετάσετε την f ως προς την κυρτότητα και να βρείτε τα οπτικά τακτάρ.

δ) Ν.Σ.Ο. $f(x) \cdot (x+1) = f(x^2) + 2ex$, για κάθε $x \geq 1$.

ε) Ν.Σ.Ο. $\int_1^2 \frac{(x^4+1)e^{x^2}}{e^{(x+1)}} dx > 3e - 4 - 2 \ln \frac{2}{3}$.

$$\begin{aligned} l &= \lim_{t \rightarrow \infty} \left(\sqrt{e^{2t} + (x+1)e^{x+t} + 1} - e^t \right) \quad \text{ο...} \quad \sqrt{e^{2t}} = |e^t| \xrightarrow{t \rightarrow \infty} e^t \\ &\quad \text{Αρα} \\ &\quad e^t - e^t = 0, \\ &\quad \text{Αρα αόριστο} \\ &= \lim_{t \rightarrow \infty} \frac{e^{2t} + (x+1)e^{x+t} + 1 - e^{2t}}{\sqrt{e^{2t} + (x+1)e^{x+t} + 1} + e^t} \\ &= \lim_{t \rightarrow \infty} \frac{e^t \left[(x+1)e^x + \frac{1}{e^t} \right]}{e^t \left(\sqrt{1 + (x+1)\frac{e^x}{e^t} + \frac{1}{e^{2t}}} + 1 \right)} \\ &= \frac{(x+1) \cdot e^x}{2} \end{aligned}$$

Αφού $t \rightarrow +\infty$
τότε $|e^t| = e^t$.

Άρα για κάθε $x \in (-\infty, -1) \cup (-1, \infty)$ είναι:

$$\frac{f'(x)}{2(x+1)} = \frac{(x+1)e^x}{2} \Rightarrow f'(x) = (x+1)^2 e^x$$

$$\Rightarrow f'(x) = (x^2 + 2x + 1)e^x$$

$$\Rightarrow f'(x) = (x^2 + 1)e^x + 2x \cdot e^x$$

$$\Rightarrow f'(x) = [(x^2 + 1) \cdot e^x]' \Rightarrow f(x) = \begin{cases} (x^2 + 1)e^x + c_1, & x < -1 \\ \frac{2}{e}, & x = -1 \\ (x^2 + 1)e^x + c_2, & x > -1 \end{cases}$$

Αφού f συνεχής

$$\lim_{x \rightarrow -1^-} f(x) = \lim_{x \rightarrow -1^+} f(x) = f(-1) \Leftrightarrow \frac{2}{e} + c_1 = \frac{2}{e} + c_2 \mp \frac{2}{e}$$

$$\text{Άρα } \frac{2}{e} + c_1 = \frac{2}{e} \Leftrightarrow c_1 = 0 \quad \text{και} \quad \frac{2}{e} + c_2 \mp \frac{2}{e} \Leftrightarrow c_2 = 0$$

Τελικά $f(x) = (x^2 + 1)e^x, x \in \mathbb{R}$.

Δίνεται η συνάρτηση $f(x) = \begin{cases} \frac{e^x + ax}{x-1}, & x < 1 \\ Bx + \frac{e}{2} \ln x, & x \geq 1 \end{cases}$

α) Να βρεθούν οι $a, B \in \mathbb{R}$ ώστε η f να είναι παραγωγίσιμη στο $x_0 = 1$.

β) Αν $a = -e$, $B = 0$ να αποδείξετε ότι η f αντιστρέφεται και να βρείτε το πεδίο ορισμού της f^{-1} .

Λύση

• Αφού παραγωγίσιμη άρα και συνεχής στο $x_0 = 1$.

$$\lim_{x \rightarrow 1^+} f(x) = \lim_{x \rightarrow 1^+} \left(Bx + \frac{e}{2} \ln x \right) = B.$$

$$f(1) = \dots = B.$$

Για $x \neq 1$ έχουμε $f(x) = \frac{e^x + ax}{x-1} \Leftrightarrow (x-1) \cdot f(x) = e^x + ax$. οπότε:

$$\lim_{x \rightarrow 1^-} (x-1) f(x) = \lim_{x \rightarrow 1^-} (e^x + ax) \xrightarrow{f \text{ συνεχής}} 0 \cdot f(1) = e + a \Leftrightarrow \boxed{a = -e} \quad (1)$$

Απαιτείται $B = \lim_{x \rightarrow 1^-} f(x) = \lim_{x \rightarrow 1^-} \frac{e^x + ax}{x-1} \stackrel{(1)}{=} \lim_{x \rightarrow 1^-} \frac{e^x - e}{x-1} \stackrel{0/0}{=} \lim_{x \rightarrow 1^-} e^x - e = 0$ Άρα $\boxed{B = 0}$.

Για να είναι παραγωγίσιμη στο $x_0 = 1$ πρέπει να ισχύει:

$$\lim_{x \rightarrow 1^-} \frac{f(x) - f(1)}{x-1} = \lim_{x \rightarrow 1^+} \frac{f(x) - f(1)}{x-1} \in \mathbb{R}$$

$$\lim_{x \rightarrow 1^-} \frac{f(x) - f(1)}{x - 1} = \lim_{x \rightarrow 1^-} \frac{e^x - e}{(x-1)^2} \stackrel{0/0}{\underset{L'H}{\dots}} = \frac{e}{2}$$

$$\lim_{x \rightarrow 1^+} \frac{f(x) - f(1)}{x - 1} = \lim_{x \rightarrow 1^+} \frac{\frac{e}{2} \ln x}{x - 1} \stackrel{0/0}{\underset{L'H}{\dots}} = \frac{e}{2}$$

$$\left. \begin{array}{l} \lim_{x \rightarrow 1^-} \frac{f(x) - f(1)}{x - 1} = \frac{e}{2} \\ \lim_{x \rightarrow 1^+} \frac{f(x) - f(1)}{x - 1} = \frac{e}{2} \end{array} \right\} f'(1) = \frac{e}{2}$$

Τελικά

$$f'(x) = \begin{cases} \frac{e^x x - 2e^x + e}{(x-1)^2}, & x < 1, \\ \frac{e}{2}, & x = 1, \\ \frac{e}{2x}, & x > 1. \end{cases}$$

B) Για $x > 1$: $f'(x) > 0$ Άρα η f αυξάνει στο $(1, +\infty)$
 άρα f συνεχίζεται.

Για $x < 1$: $f'(x) = \frac{e^x x - 2e^x + e}{(x-1)^2}$, όπου $(x-1)^2 > 0$.

Θα δείξουμε $E(x) = e^x x - 2e^x + e \Rightarrow E'(x) = e^x x + e^x - 2e^x = e^x x - e^x = e^x(x-1) \leq 0$,
 για $x \leq 1$

Άρα $E(x)$ γι' αυξανόμενα x
 άρα για $x < 1$
 $\Rightarrow E(x) > E(1) = 0$.

Τελικά $f'(x) > 0$ για κάθε $x < 1$.

Άρα f η f αυξάνει στο $(-\infty, 1)$

άρα f συνεχίζεται.

Άρα f συνεχίζεται στο $x=1$ f η f αυξάνει στο $\mathbb{R}$.

$$A_{f^{-1}} = f(A) = \left(\lim_{x \rightarrow -\infty} f(x), \lim_{x \rightarrow +\infty} f(x) \right) = (-e, +\infty).$$

$$\lim_{x \rightarrow -\infty} \frac{e^x - e}{x - 1} \stackrel{0/0}{\underset{L'H}{\dots}} = -e$$

$$\lim_{x \rightarrow +\infty} \frac{e}{2} \ln x = \frac{e}{2} \cdot (+\infty) = +\infty$$

Δίνεται η συνάρτηση $f(x) = a \ln x + \frac{B}{x}$

α) Να βρείτε τις τιμές των a, B για τις οποίες το $M(1,1)$ είναι σ. καμπής της C_f . Αν $a=2$ και $B=1$ τότε

β). Ν.Σ.Ο. $f(x) + 2 \ln 2 > 2$, για κάθε $x > 0$

γ). Να βρείτε την εφαπτομένη στο σημείο καμπής της.

δ). Ν.Σ.Ο. $f(x) < x$, $\forall x > 1$.

Λύση.

Αφ: $(0, +\infty)$. Έχουμε σ.κ στο $x_0=1 \Rightarrow f''(1)=0$
και
 $f'(1)=1$.

$$f(1)=1 \Leftrightarrow \boxed{B=1}$$

και

$$f'(x) = \frac{a}{x} - \frac{B}{x^2} \xrightarrow{B=1} f''(x) = -\frac{a}{x^2} + \frac{2}{x^3} \quad \text{Οότε } f''(1)=0 \Leftrightarrow -a+2=0 \Leftrightarrow \boxed{a=2}$$

Για $a=2$ και $B=1$

$$\boxed{f(x) = 2 \ln x + \frac{1}{x}} \Rightarrow f'(x) = \frac{2}{x} - \frac{1}{x^2} = \frac{2x-1}{x^2}$$

	0	1/2	+
f'	+	-	+
	+	↘	↗

Αρα στο $x_0 = \frac{1}{2}$ έχουμε σλ. ελάχιστο $\hookrightarrow f(x) \geq f(\frac{1}{2})$

$$\Leftrightarrow f(x) \geq 2 \ln \frac{1}{2} + \frac{1}{\frac{1}{2}} \Leftrightarrow f(x) \geq -2 \ln 2 + 2 \Leftrightarrow f(x) + 2 \ln 2 \geq 2$$

(Εναλλακτικά όλα τα παραπάνω
+ θεωρία νέα συνάρτηση)

δ) Στο $x_0=1$ $f(1)=1$ και $f'(1)=1$ οπότε $y-1=L(x-1) \Leftrightarrow y=x$

ε) Για $x \geq 1$ η f κοίτη. Αρα $f(x) \leq x$ η ισότητα ισχύει στο σ.επιπέδου.

Αρα $f(x) < x$, $x \in (1, +\infty)$

Η Θερμοκρασία (σε βαθμούς Κελσίου) ενός σώματος στα δύο πρώτες ώρες μιας περιβαλλοντικής μελέτης δίνεται από τη συνάρτηση

$$N(t) = -t^4 - 2t^2 + 12t + 1 \quad (t \text{ σε ώρες})$$

- α) Να βρεθεί η Θερμοκρασία του σώματος στο τέλος της 1^{ης} ώρας
 β) Να βρεθεί ο ρυθμός μεταβολής της Θερμοκρασίας φέροντας υπόψη ότι ανήκει στην 1^η ώρα και την 2^η ώρα.

ΛΥΣΗ

α) Για $t=1$: $N(1) = -1^4 - 2 \cdot 1^2 + 12 \cdot 1 + 1 = 10 \text{ } ^\circ\text{C}$.

β) $N'(t) = -4t^3 - 4t + 12$.

Άρα, στο $t=1$ έχει ταχύτητα για $t \in [0, 2]$ ως (1, 2).

$N'(t)$ συνεχώς ως πολυωνομική.

$N'(1) = 4$

$N'(2) = -28$

Ο.Β. $\Rightarrow$ η εξίσωση $N'(t) = 0$ έχει ταχύτητα για $t \in [0, 2]$

Η ανάβαση στην κορυφή του Όχλινου (Μόικας, 2917m) γίνεται συνήθως απ' την θέση "Πρίονια" και διαρκεί για την επιστροφή 6 ώρες. Η κατάβαση επίσης 6 ώρες. Ένας ορειβάτης ξεκινά απ' την θέση Πρίονια στις 6 π.μ. και χάρη σε σταθερή βροχίδα σε 6 ώρες στην κορυφή, όπου διανυκτερεύει. Την άλλη μέρα ξεκινάει στις 6 π.μ. για την κατάβαση απ' τον Μόικα και σε 6 ώρες ολοκληρώνοντας την ίδια διαδρομή, βρίσκεται στα Πρίονια. Να αποδείξετε ότι υπάρχει ένα τολάχιστον σημείο της διαδρομής στο οποίο βρίσκεται την ίδια ώρα και τις δύο ημέρες.

ΛΥΣΗ

Έστω $f(t)$ και $g(t)$ οι συναρτήσεις που εκφράζουν την θέση του ορειβάτη στην ανάβαση και την κατάβαση αντίστοιχα, στο $[6, 12]$

Ψάχνουμε αν $f(t) = g(t) \Leftrightarrow f(t) - g(t) = 0$ στο $[6, 12]$

Έστω

$$h(t) = f(t) - g(t)$$

$$h(6) = f(6) - g(6) = -g(6)$$

$$h(12) = f(12) - g(12) = f(12)$$

$$\left. \begin{array}{l} h(6) = f(6) - g(6) = -g(6) \\ h(12) = f(12) - g(12) = f(12) \end{array} \right\} \rightarrow h(6)h(12) = -5^2 < 0$$

$$\stackrel{\text{Θ.Β.}}{\implies} \exists t_0 \in (6, 12)$$

σ.μ.

$$h(t_0) = 0$$

$$f(t_0) = g(t_0)$$

αφού $f(6) = 0$ (πριν ξεκινήσει δεν έχει ανεβεί)

$$g(6) = 5$$

$$f(12) = 5$$

$$g(12) = 0$$

Στο παρακάτω σχήμα έχουμε $f(x)=e^x$, $x \in \mathbb{R}$ και $g(x)=\ln x$, $x \in (0, +\infty)$.

Θεωρούμε την συνάρτηση $H(x)=f(x)-g(x)$, $x > 0$.

B.1. Να αποδείξετε ότι υπάρχει μοναδικό $x_0 \in (\frac{1}{2}, 1)$ τ.ω. $H'(x_0)=0$.

B.2. Ν.Σ.Ο. Στο σημείο x_0 του B.1. η κατακόρυφη απόσταση (AB) όπου $A(x, e^x)$ και $B(x, \ln x)$ παίρνει τη μικρότερη τιμή, η οποία δίνεται από τη σχέση:

$$H(x_0) = x_0 + \frac{1}{x_0}$$

B.3. Ν.Σ.Ο. $H(x) > 2$, για κάθε $x > 0$ και $\int_1^2 \frac{e^x - \ln x}{x^2} dx > 1$

B.4. Ν.Σ.Ο. $(x \cdot H(x))' > 1$, για κάθε $x > 0$, και να λύσετε την ανίσωση $e^x - \ln x \leq \frac{e}{x}$

Λύση

B.1. $H(x)=f(x)-g(x)=e^x-\ln x$ συνεχής $(0, +\infty)$

$$\rightarrow H'(x)=e^x - \frac{1}{x} \text{ συνεχής } [\frac{1}{2}, 1]$$

$$H'(\frac{1}{2}) = \sqrt{e} - 2 < 0$$

$$H'(1) = e - 1 > 0$$

$H'(\frac{1}{2}) \cdot H'(1) < 0 \rightarrow \text{ΘΒ} \rightarrow x_0 \in (\frac{1}{2}, 1) \text{ με } H'(x_0)=0$
επληκτισαν ένα x_0

$$\bullet H'(x) = e^x + \frac{1}{x^2} > 0 \text{ συνεχής } H' \Rightarrow H' \text{ γν. αύξουσα}$$

Άρα x_0 μοναδικό.

B.2. $(AB) = |e^x - \ln x| = e^x - \ln x$ αφού $e^x > \ln x$.

$$\Delta\lambda\varsigma. (AB) = H(x) = e^x - \ln x, x \in (0, +\infty)$$

$$\bullet \text{ Για } x > x_0 \xrightarrow{H' \uparrow} H'(x) > H'(x_0) = 0 \text{ και } 0 < x < x_0 \xrightarrow{H' \uparrow} H'(x) < H'(x_0) = 0$$

Τελικά

	0	x_0	$+\infty$
H''	+	+	+
H'	-	0	+
H	$\searrow$		$\nearrow$

Άρα σε x_0 η H παρουσιάζει σφ. ελάχιστο

$$\text{με } H(x_0) = e^{x_0} - \ln x_0 = \cancel{x_0} + \frac{1}{x_0}$$

$$H'(x_0) = 0 \Leftrightarrow e^{x_0} = \frac{1}{x_0} \Leftrightarrow x_0 = -\ln x_0$$

B.3 $\begin{cases} e^x > x+1, & x > 0 \\ \ln x \leq x-1, & x > 0 \end{cases} \Rightarrow \begin{cases} e^x > x+1, & x > 0 \\ -\ln x > x+1, & x > 0 \end{cases} \xrightarrow{④} e^x - \ln x > 2$
 $\Leftrightarrow H(x) > 2$

Από $e^x - \ln x > 2 \xrightarrow{x^2 > 0} \frac{e^x - \ln x}{x^2} > \frac{2}{x^2} \rightarrow \int_1^2 \frac{e^x - \ln x}{x^2} dx > \int_1^2 \frac{2}{x^2} dx = 1$

B.4 $(x + H(x))' > 1 \Leftrightarrow H(x) + xH'(x) > 1 \Leftrightarrow e^x - \ln x + x(e^x - \frac{1}{x}) > 1$

$\Leftrightarrow (e^x - \ln x) + xe^x > 2 \Leftrightarrow H(x) + xe^x > 2$ που ισχύει.

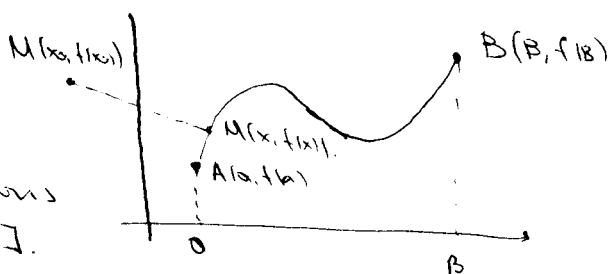
$e^x - \ln x \leq \frac{e}{x} \Leftrightarrow x(e^x - \ln x) \leq e \Leftrightarrow x + H(x) \leq e$ (1).

Εστω $\phi(x) = x + H(x)$

$\phi'(x) = H(x) + xH'(x) > 1 > 0$ Άρα $\phi(x)$ $\nearrow$ στο $(0, +\infty)$.

Οπότε $\phi(x) \leq e \Leftrightarrow \phi(x) \leq \phi(1) \Leftrightarrow 0 < x \leq 1$.

Δίνεται το διπλανό σχήμα.
 Στο οποίο σημειώνεται η συνεχής
 συνάρτηση f .

i) Να φέρите τον τύπο της απόστασης
 $d(x) = (u, v)$, για κάθε $x \in [a, b]$.

ii) Νό.ο η d συνεχής στο $[a, b]$ και συν. συνέχεια ότι υπάρχει ένα ταξινόμηση
 σημείο της C_f που απέχει από το M_0 την μικρότερη απόσταση και για
 την δεδομένη απόσταση από τα υπόλοιπα σημεία της.

i). $d(x) = \sqrt{(x-x_0)^2 + (f(x)-f_0)^2}, x \in [a, b]$

ii) d συνεχής ως άθροισμα συνεχών στο $[a, b]$

Άρα από d συνεχής στο κλειστό διάστημα $[a, b]$ παίρνει
 μία μέγιστη και μία ελάχιστη τιμή. Άρα υπάρχουν
 $x_1, x_2 \in [a, b]$ π.ω $d(x_1) \leq d(x) \leq d(x_2)$, για κάθε $x \in [a, b]$.

